

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

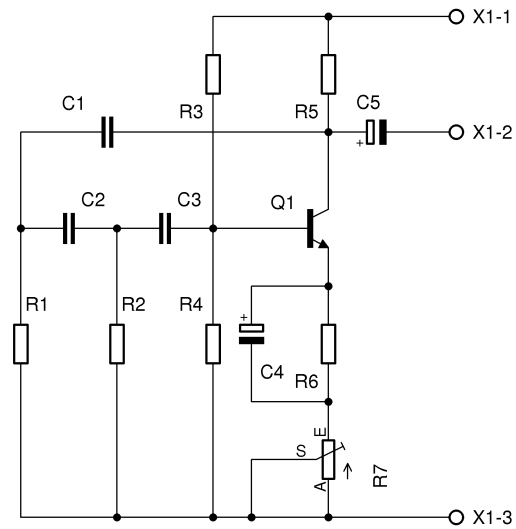
**Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji odborných kompetencí žáků
středních škol
CZ.1.07/1.5.00/34.0452**

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0452
Číslo materiálu	OV_2_20_Oscilátor s příčkovým článkem
Název školy	Střední odborné učiliště elektrotechnické Vejpnická 56 Plzeň
Autor	Ondřej Weisz
Tematický celek	Elektronická zapojení se základními součástkami
Ročník	2. ročník SOU
Datum tvorby	29. 3. 2013
Anotace	<i>Podklady pro výrobu – oscilátor s příčkovým článkem</i>
Metodický pokyn	<i>Výuka oboru elektrikář, elektromechanik pro stroje a zařízení</i>
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

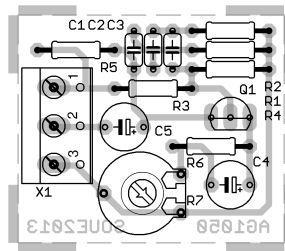
Oscilátor s příčkovým článkem

Zadání

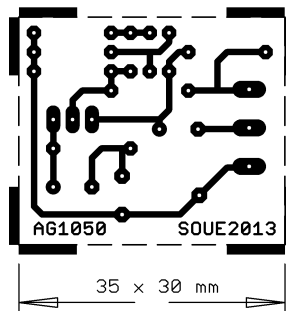
Zhotovte výrobek dle výkresu a technologického postupu. Změřte parametry dle kontrolního listu.

Obr. 1 – Schéma zapojení

Obr. 2 – Výkres osazení

Obr. 3 – Výkres spoje

Tab. 1 – Kusovník

Pozice	Označení dodavatele	Popis	Poznámka
C1, C2, C3		Kondenzátor keramický 15 nF	
C4		Kondenzátor elektrolytický radiální 47 μ F 25 V	
C5		Kondenzátor elektrolytický radiální 4,7 μ F 25 V	
Q1		Tranzistor NPN, BC546B	
R1, R2, R5, R6		Rezistor, vel. 0207; 4,7 k Ω	
R3		Rezistor, vel. 0207; 56 k Ω	
R4		Rezistor, vel. 0207; 39 k Ω	
R7		Rezistorový trimr PT10H 500 Ω	
X1		Svorkovnice do DPS, ARK300/3	
		Deska spoje AG1050	

Tab. 3 – Zkušební protokol

Měřená veličina	Hodnota	Jednotka
Odběr ze zdroje		mA
Rozkmit výstupního napětí naprázdno		V
Výstupní kmitočet naprázdno		Hz

Pozn: Napájecí napětí 12 V, čistý nezkreslený sinusový průběh

Tab. 4 – zapojení svorkovnice

Svorka	Popis
X1.1	+12 V
X1.2	Výstup
X1.3	0 V

Technologický postup

- Vyvrtejte DPS
- Překontrolujte DPS
- Osad'te

- Nastavte R7 tak, aby oscilátor spolehlivě kmital, ale aby nebyl výstupní průběh limitován
- Překontrolujte a vyplňte měřicí protokol

Bezpečnost práce

Při pájení dodržujte příslušné bezpečnostní předpisy. Pozor na horké povrchy pájedel a pájených předmětů. Pozor na odstříknutí roztavené pájky např. napruženým vývodem součástky. Slitiny olova jsou jedovaté – nejíst, nepít. Výpary tavidel mohou vyvolávat alergie – větrat a používat tavidla s rozmyslem. Při zakracování vývodů součástek pozor na břity kleští a pozor na odletující zbytky vodičů.

Při měření dodržujte příslušné bezpečnostní předpisy a pořádek na pracovišti. Zařízení napájejte z bezpečného zdroje.

Popis

Oscilátor je tvořen aktivním prvkem – tranzistorem, který obrací fázi signálu o 180°. Druhý obrat je zajištěn pomocí příčkového článku tvořeného rezistory R1, R2, R3 a R4 a kondenzátory C1, C2, C3. Výstup je stejnosměrně oddělen pomocí C5. Pracovní bod tranzistoru stabilizuje můstkové zapojení a nastavuje se pomocí R7 ve zpětné vazbě.

Nářadí

- Stranové štípací kleště – používáme pro zkracování vývodů a dělení vodičů.
- Ploché kleště – používáme k tvarování vývodů součástek
- Kabelový nůž – používáme k odizolování jader vodičů
- Pájedlo (pájecí stanice) – slouží k pájení měkkou pájkou. Nemělo by se používat k jiným účelům. Pájecí hrot lze čistit pouze pomocí houbičky. Hrot nesmíte čistit kovovými předměty (nůž, pilník), jinak se naruší ochranné vrstvy a hrot se při dalším pájení zničí.
- Multimetr – používáme k měření a kontrole součástek
- Osciloskop – používáme pro kontrolu časových průběhů napětí. Můžeme jej užít k měření rozkmitu a frekvence.

Test

1. Oscilátor:
  - a) zobrazuje výstupní průběh
  - b) generuje střídavé napětí
  - c) stabilizuje stejnosměrné napětí
2. Příčkový článek obrací fázi střídavého signálu:
  - a) až o 180°
  - b) nejvíce o 90°
  - c) neobrací fázi, ale signál zeslabuje
3. Limitace u aktivní součástky znamená, že:
  - a) se na výstupu objeví zeslabený signál
  - b) se na výstupu objeví signál s opačnou fází
  - c) součástka nedokáže zpracovat plný rozsah vstupních napětí
4. Pracovní bod musíme nastavovat kvůli:
  - a) změnám napájecího napětí
  - b) rozptylu hodnot vypočtených součástek
  - c) kvůli rozdílné teplotě okolí a vnitřku součástky
5. Harmonický oscilátor vytváří napětí s průběhem:
  - a) obdélníkovým
  - b) trojúhelníkovým
  - c) sinusovým

Pokyny pro vyučujícího

Materiál a nářadí rozpočítáno na jednoho žáka

Název	Množství	Poznámka
Kondenzátor keramický 15 nF	3 ks	
Kondenzátor elektrolytický radiální 47 μ F 25 V	1 ks	
Kondenzátor elektrolytický radiální 4,7 μ F 25 V	1 ks	
Tranzistor NPN, BC546B	1 ks	
Rezistor, vel. 0207; 4,7 k Ω	4 ks	
Rezistor, vel. 0207; 56 k Ω	1 ks	
Rezistor, vel. 0207; 39 k Ω	1 ks	
Rezistorový trimr PT10H 500 Ω	1 ks	
Svorkovnice do DPS, ARK300/3	1 ks	
Deska spoje AG1050	1 ks	
Kleště štípací stranové	1 ks	
Nůž kabelový	1 ks	
Kleště ploché	1 ks	
Kleště kulaté	1 ks	
Multimetr a měřicí šňůry	1 ks	
Osciloskop	1 ks	
Generátor 1 kHz	1 ks	
Zdroj 24 V DC, 5 A	1 ks	
Pájedlo (pájecí stanice)	1 ks	
Pájka	0,02 kg	
Tavidlo	0,005 kg	

Při kontrole se zaměříme na:

1. Osazení součástí
2. Pájení
3. Měření hodnot

Klíč správných odpovědí: 1 – b); 2 – a); 3 – c); 4 – b); 5 – c)